

Pikaajalise investeerimise võti

Mari-Liis Kukk

27.02.2018

Millest ma räägin?

- Mis on pikaajaline investeerimine?
- Pikaajalise investori suurimad vaenlased
- Milliseid põhimõtteid peaks pikaajaline investor järgima?

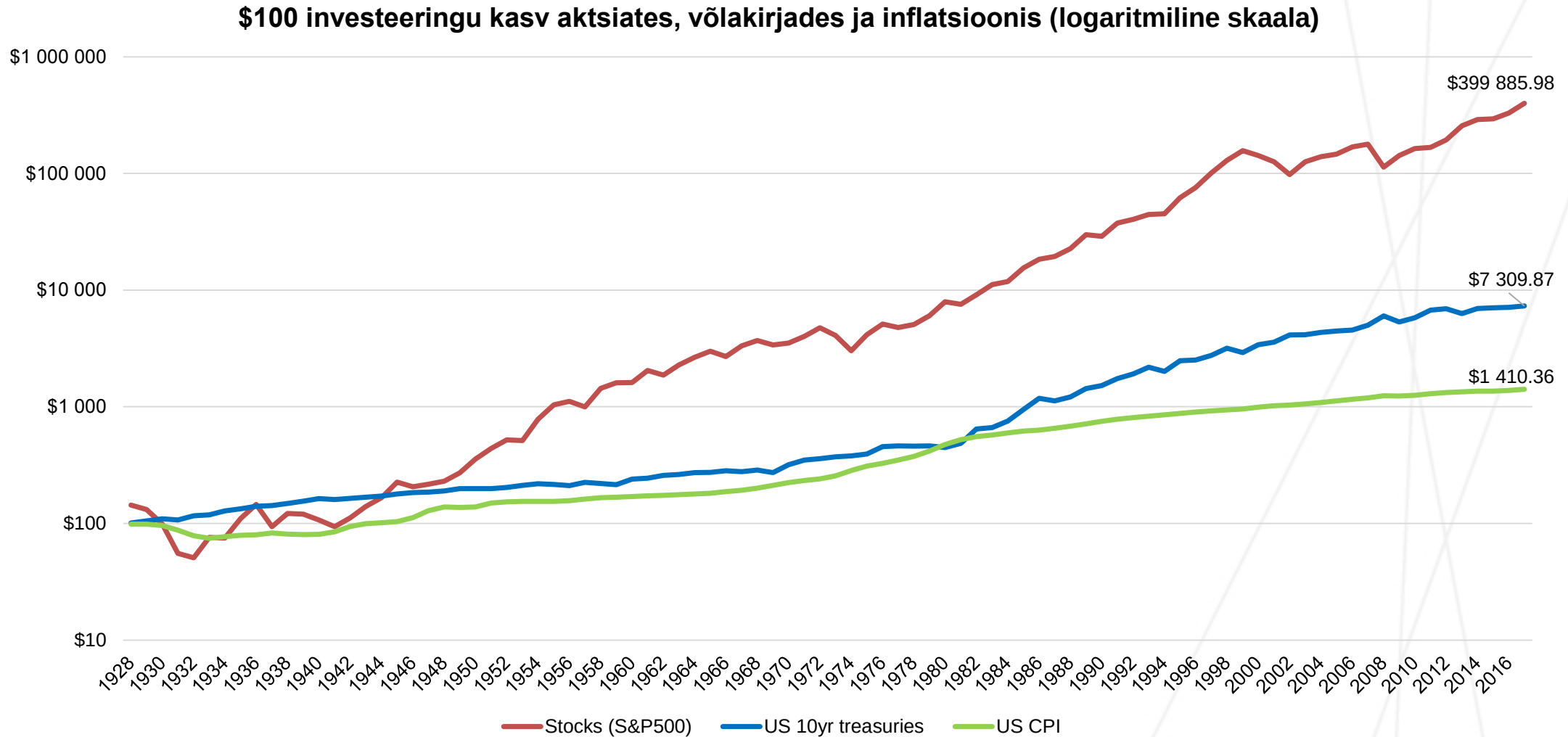
Mis on pikaajaline investeerimine?

- Üksikute finantsinstrumentide ostmine ja hoidmine pika (kuni väga pika) ajaperioodi vältel.
- Erineb kauplemisest oluliselt pikema ajahorisondi poolest.
- Peamine küsimus: **kui Sul oleks vaja täna valida üks aktsia, mis peab Sinu vara 10 aasta jooksul mitmekordistama ning mida Sa ei saa vahepeal maha müüa, siis milline see oleks?**

Liitintressi mõju:

	Algsumma	Löppsumma	Intress (10%)
2018	1000,00	1100,00	100,00
2019	1100,00	1210,00	110,00
2020	1210,00	1331,00	121,00
2021	1331,00	1464,10	133,10
2022	1464,10	1610,51	146,41
2023	1610,51	1771,56	161,05
2024	1771,56	1948,72	177,16
2025	1948,72	2143,59	194,87
2026	2143,59	2357,95	214,36
2027	2357,95	2593,74	235,79
2057	41144,78	45259,26	4114,48

Mis on pikaajaline investeerimine?

Allikad: Damodaran; Minneapolis FED

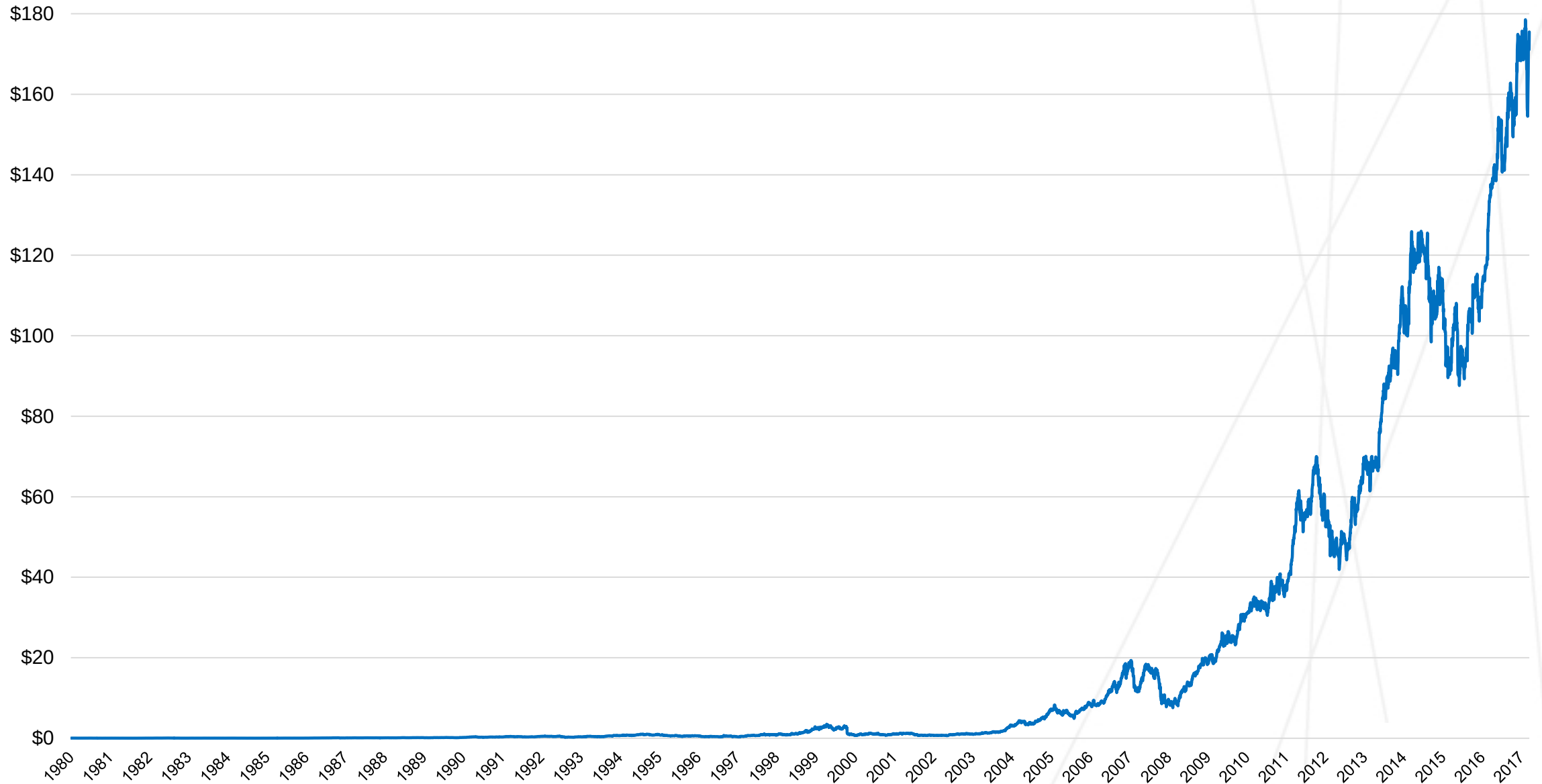
Mis on pikaajaline investeerimine?

- Üksikute finantsinstrumentide ostmine ja hoidmine pika (kuni väga pika) ajaperioodi vältel.
- Erineb kauplemisest oluliselt pikema ajahorisondi poolest.
- Peamine küsimus: **kui Sul oleks vaja täna valida üks aktsia, mis peab Sinu vara 10 aasta jooksul mitmekordistama ning mida Sa ei saa vahepeal maha müüa, siis milline see oleks?**

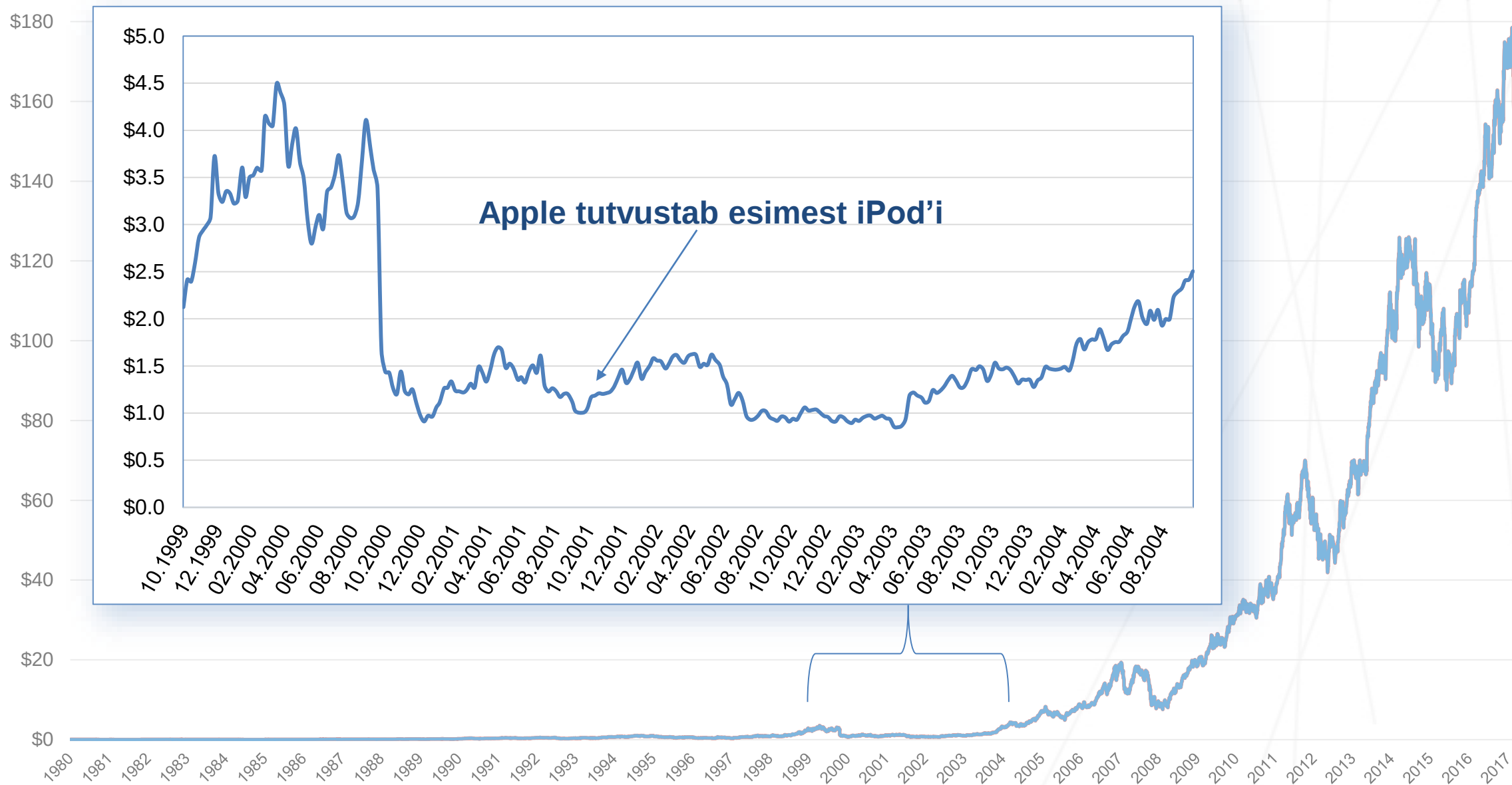
Liitintressi mõju:

	Algsumma	Löppsumma	Intress (10%)
2018	1000,00	1100,00	100,00
2019	1100,00	1210,00	110,00
2020	1210,00	1331,00	121,00
2021	1331,00	1464,10	133,10
2022	1464,10	1610,51	146,41
2023	1610,51	1771,56	161,05
2024	1771,56	1948,72	177,16
2025	1948,72	2143,59	194,87
2026	2143,59	2357,95	214,36
2027	2357,95	2593,74	235,79
2057	41144,78	45259,26	4114,48

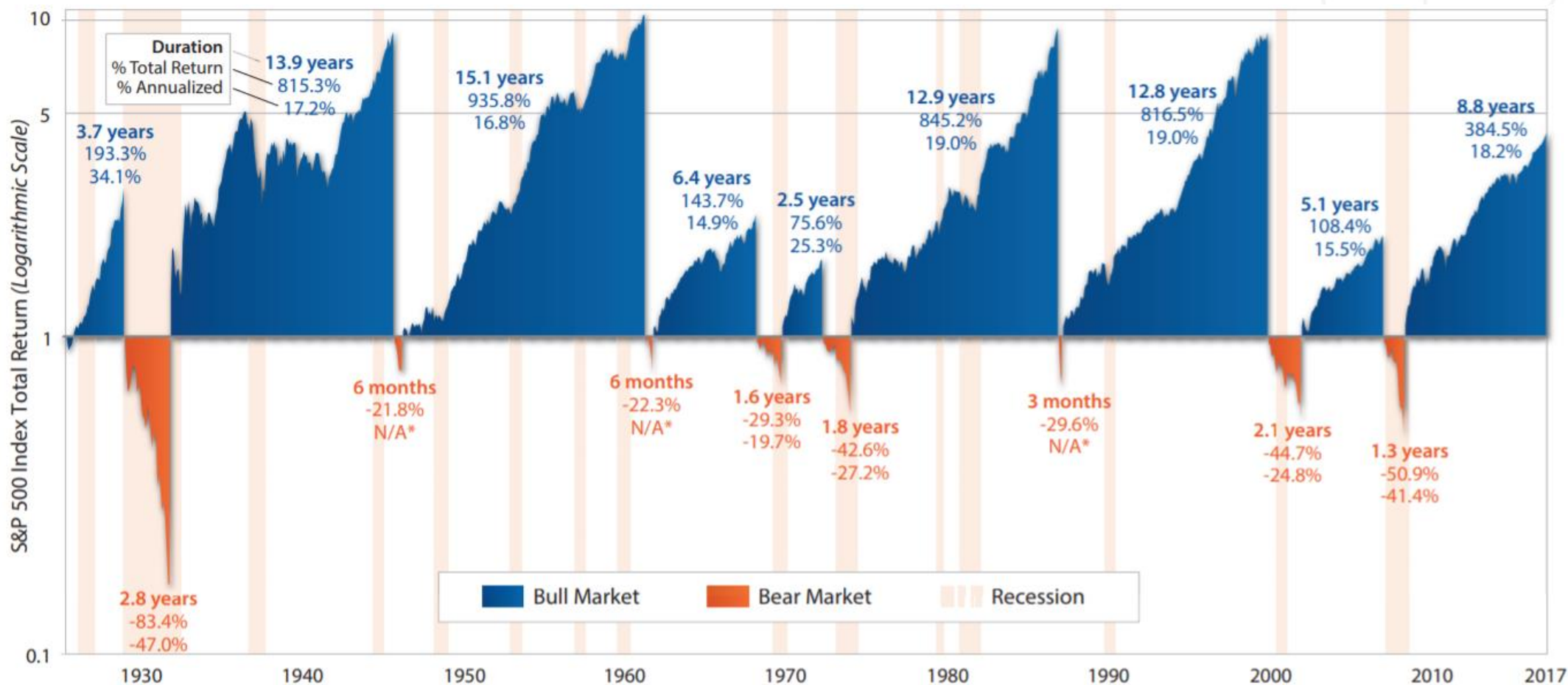
Näide pikaajalise investeerimise mõttest: Apple Inc.

Näide pikaajalise investeerimise mõttest: Apple Inc.

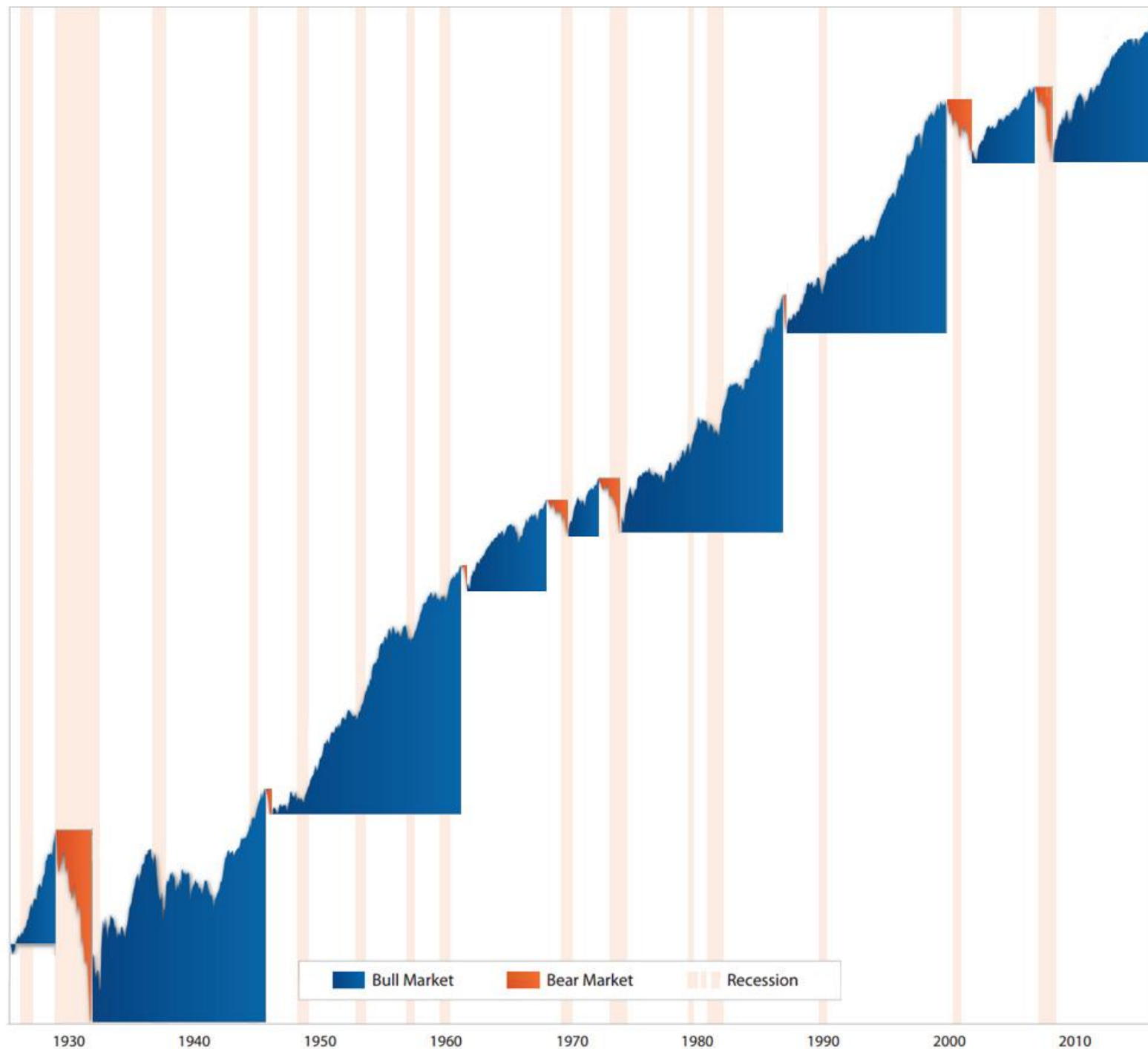

Aktsiaturu olemus: USA aktsiaturu tõusu- ja langustsüklid 1926 - 2017

Allikas: First Trust

- Keskmine **tõusutsükel** on kestnud **9,0 aastat** ning pakkunud **480% tootlust**;
- Keskmine **langustsükel** on kestnud **1,4 aastat** ning toonud **41% kahjumit**.

Mängime üht mängu

Vali igale alltoodud punktile vastav **arvude vahemik**, mille puhul võid 90% kindlusega väita, et sinna mahub...

- 1) Martin Luther King Jr'i vanus sures;
- 2) Aasia elevandi tiinusperiood, päevades;
- 3) Lennuvalmis Boeing 747-400 kaal tonnides (ilma kütuse, pagasi ja reisijateta);

...

Mitu pihta saite?

PIKAAJALISE INVESTORI KADALIPUD

Emotsioonid - hirm vs ahnus

Karjamentaliteet

Karja liider ei pruugi olla kõige targem, aga viimane kohalejõudnu on see, kes jääb kõigest ilma.

- Ahne tendents omada mis iganes aktsiat, mis parasjagu on hiljuti just hinnas tõusnud, tõukab inimesi spekulatsioonidesse. Spekulatsioon pakub võimalust koheseks tunnustuseks: **miks rikastuda aeglaselt, kui võiks rikastuda kiirelt.**
 - Paljud investeerimisprofessionaalid käituvad nagu spekulandid, kuna nende missiooniks on teenida kiirelt suuri kasumeid ennustustelt lühiajaliste turuliikumiste osas, mitte aga tuginedes ettevõtete fundamentaalidele, et teenida pikaajalisi kasumeid.
-

"I remember my sense of shock some half-dozen years ago when I read a [stock] recommendation to sell shares of a company . . . The recommendation was not based on any long-term fundamentals. Rather, it was that over the next six months the funds could be employed more profitably elsewhere.,,"

Philip Fisher

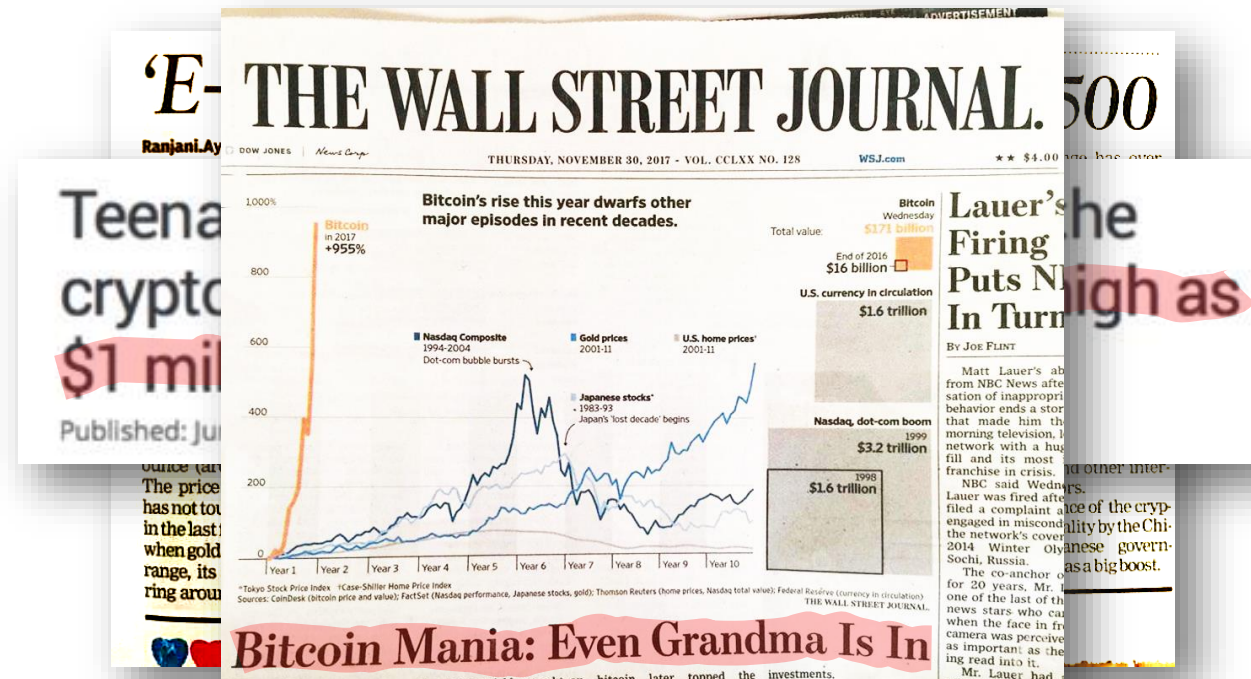
LHV

Turuhullus sardiinikauplemises

- **Trading sardines** – suur hulk turuosalisi jookseb spekulatsioonidega kaasa, kordagi mõtlemata, mis on kauba (ettevõtete) tegelik sisu.
- Oskus hoida eemale sellest, kus kõik teised lähevad valesti, on üks olulisemaid verstaposte teel investeerimisedukuseni.

Tänapäevased sardiinid?

Bitcoin hind USA dollarites

M3 raha-
pakkumine:

17
triljonit
\$

USA

12
triljonit
\$

Jaapan

375
mld
\$

Indoneesia

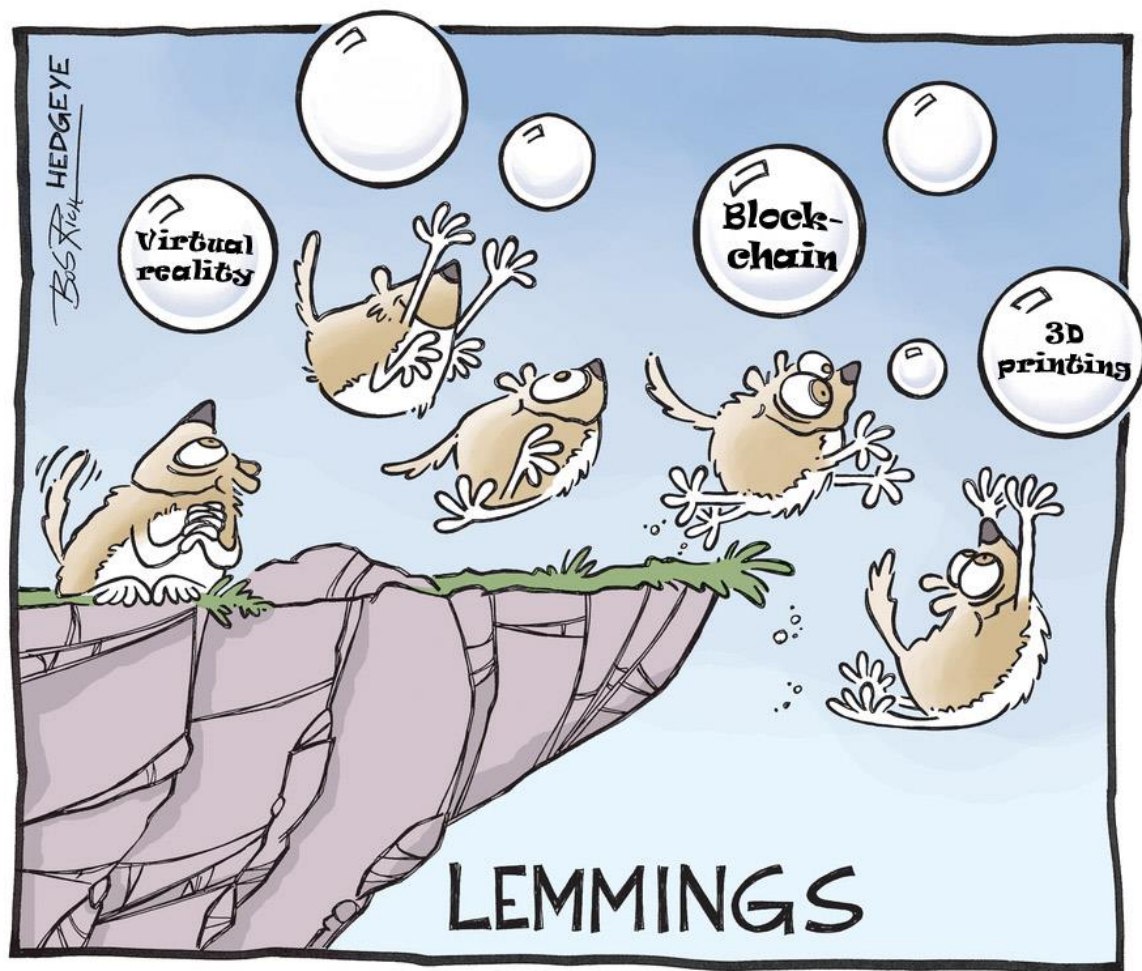
350
mld
\$

Must Aafrika
ex LAV

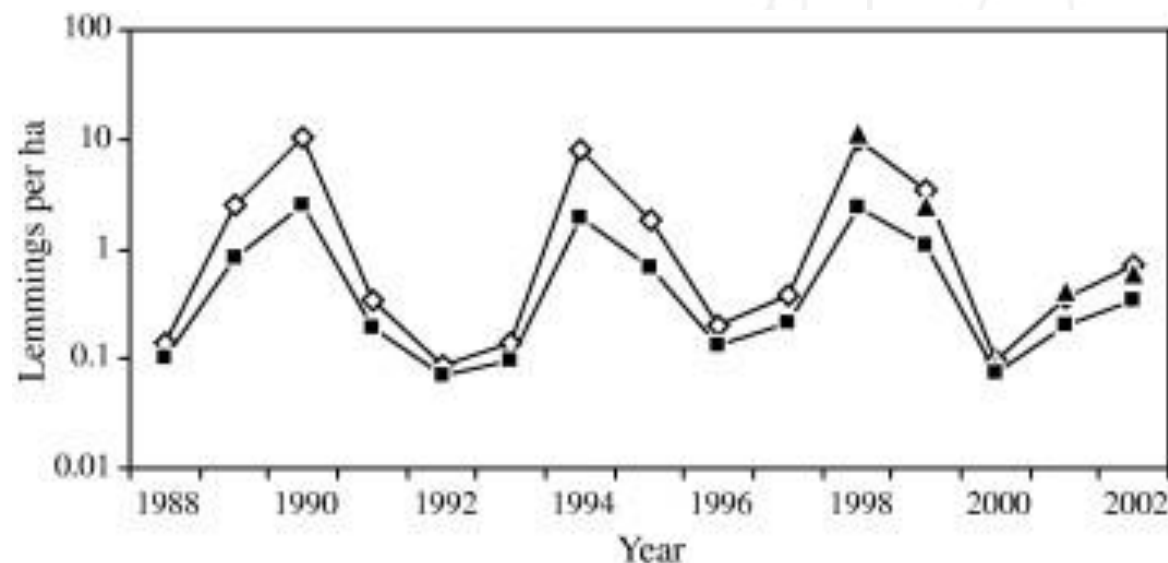
200
mld
\$

Bitcoin (kogu
pakkumine)

Lemmingite populatsioon rahanduses / Institutsionaalne imperatiiv

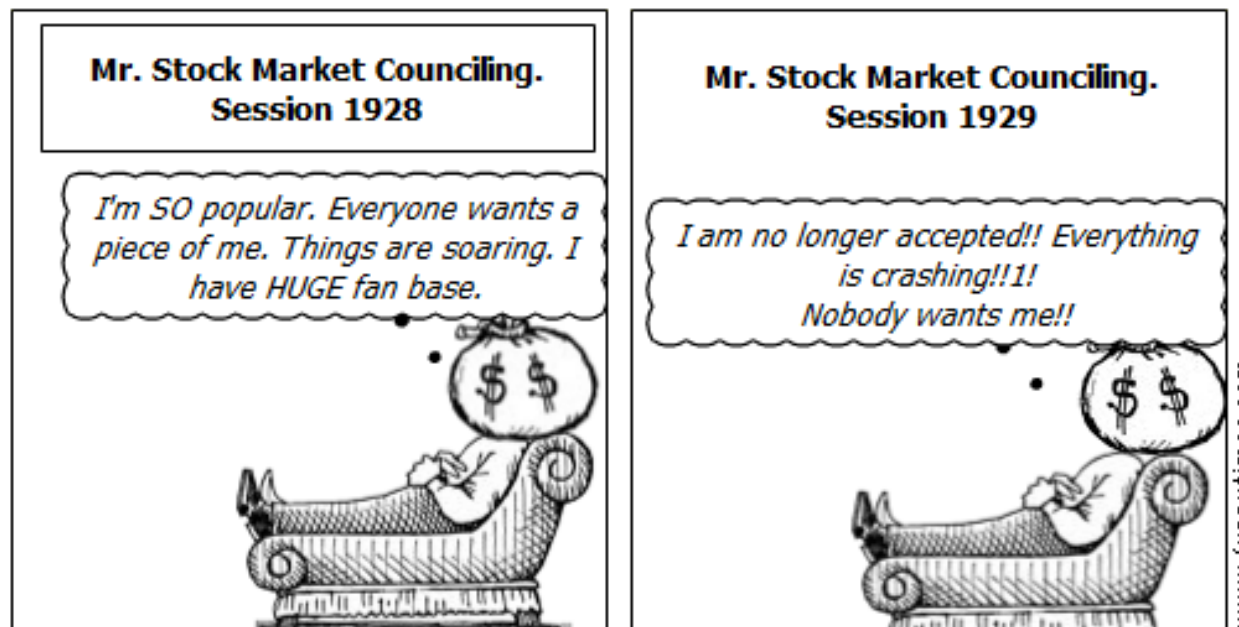
„Failing conventionally is the route to go; as a group, lemmings may have a rotten image, but no individual lemming has ever received bad press.“
- Warren Buffett

Härra Turg

Maniakaaldepressiivne naaber, kes seisab igal hommikul sinu ukselävel uue tujuga.

Mr. Market's Therapy Sessions by Kelcy Ramirez

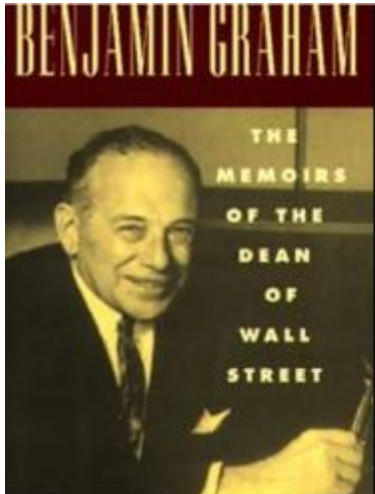
Aktsiaturgu peaks jälgima ikka ...

Mr. Market is kind of a drunken psycho. Some days he gets very enthused, some days he gets very depressed. And when he gets really enthused you sell to him, and if he gets depressed, you buy from him. There's no moral taint attached to that.

— Warren Buffett —

AZ QUOTES

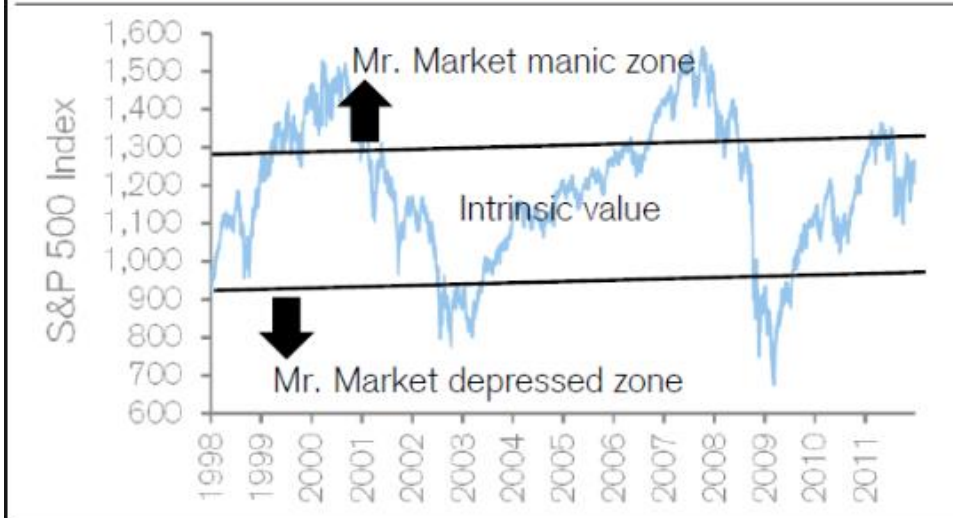

The intelligent investor shouldn't ignore Mr. Market entirely. Instead, you should do business with him—but only to the extent that it serves your interests.

— Benjamin Graham —

AZ QUOTES

Exhibit 1: Mr. Market Goes to Extremes

Source: Credit Suisse.

... aga hoopis selleks, et teada, kas keegi on hiljuti teinud mõne rumaluse, mis lubaks teil omandada hea ettevõtte soodsa hinnaga.

Seega ...

- Edu saavutamiseks aktsiaturgudel peab iseseisvalt mõtlema. Kui investor otsib pidevalt kelleltki, eriti aktsiaturult oma investeerimisotsustele kinnitust, siis vähenevad tema võimalused märkimisväärselt.
- Rõhutatud ükskõiksusega peab suhtuma sellesse, kuidas käituvad sinu lihtaktiivate hinnad võrreldes aktsiaturu indeksiga. **Hindama peab oma ettevõtete edu nende majandustulemuste mitte aga lühiajaliste** (igapäevaste, nädalaste, kuiste, aastaste) **ja kiirelt muutuvate hinnanoteeringute järgi.**
- **Kui ettevõtete majandusnäitajad on jätkuvalt head, siis võtab turg selle pikema aja (aastate) jooksul arvesse ning nihutab aktsiahinda ülespoole.**

Liigne diversifitseerimine

Parim viis vähendamaks ohtu, et ületad turutootlust.

- Investoritel läheb paremini, kui nad lõpetavad keskpäraste investeeringute vahel pendeldamise ja pühenduvad vaid paari suurepärase investeeringu otsimisele. Kergem on osta ja hoida suurepäraseid ettevõtteid, selle asemel, et üritada pidevalt viletsatest ettevõtetest lahti saada.
- **On parem, kui investor omab vähem ettevõtteid, millest kõigist ta teab väga palju, kui et ta omab paljusid ettevõtteid, millest kõigist ta teab väga vähe.** Lõppkokkuvõttes ei ole see riskide hajutamine.

PIKAAJALISE INVESTORI PÕHIMÕTTED

Investeerimisprotsess

- Põhjalik fundamentaalanalüüs;
- Sõnasta 1lk oma investeerimisidee – kui Sa seda ei suuda, pole ilmselt ka veel ise idee tuuma paika saanud;
- Aktiivne investeerimisteesi jälgimine – kvartalitulemused, konkurents, struktureaalsed trendid;
- Jälgi peamiste kadalippude *checklisti*.

Pikaajalise investeerimise strateegiad / Fisheri ja Grahami koolkonnad

Grahami 4 olulist printsiipi:

- 1) Tea oma äri, suhtu investeringusse nagu ettevõtte omanik;
- 2) Hoidu investeringutest, kus sul on vähe võita ja palju kaotada;
- 3) Tegutse julgelt ka siis, kui teised kõhklevad;
- 4) Ole ratsionaalne, objektiivne ja mitte kirglik.

Fisheri 15 põhimõtet

Kas ettevõtte on ...

- 1) ... tooteid või teenuseid, millel potentsiaal tuua vähemalt mitu aastat müügi kasvu?
- 2) ... juhtkond, kes suudab leida uusi müügivõimalusi?
- 3) ... keskmisest parem müügitöö?
- 4) ... tulemuslik teadus- ja arendustöö?
- 5) ... konkurentsivõimeline kasumimarginaal?
- 6) ... plaan marginaali säilitamiseks või parandamiseks?
- 7) ... suurepärase suhted oma töötajatega?
- 8) ... suurepärase suhted oma juhtkonnaga?
- 9) ... „sügavust“ juhtkonnatasandil?
- 10) ... hea arusaam oma kuludest ning raamatupidamisest?
- 11) ... erilisi omapärasid võrreldes konkurentidega?
- 12) ... fookus kasumite pikaajalisel maksimeerimisel?
- 13) ... võimekus kasvada ilma täiendavat omakapitali kaasamata?
- 14) ... juhtkond, kes suhtleb investoritega vabalt ka siis, kui edastavad halbu uudiseid?
- 15) ... juhtkond, mis on ilma igasuguste küsivusteta aus ja põhimõttekindel?

Mida jälgida üksikaktsiate valikul?

- ✓ Orgaaniline kasv ning võimekus seda tulevikus leida uutest suundadest;
- ✓ Pikaajaline kasumlikkus, mis on tööstusharu tipus või sinna suundumas;
- ✓ Ettevõtte on oma valdkonnas tipptegija;
- ✓ Hoomatav ärimudel ja strateegia;
- ✓ Juhtkond, kes on aus, põhimõttekindel ning täidab lubadusi;
- ✓ Ettevõtte tugev finantspositsioon;
- ✓ Dividendid ja dividendimaksete ajalugu;
- ✓ Konservatiivne kapitalistruktuur;
- ✓ Atraktiivne hinnatase (rahavoog, varad, kasum), ohutusvaru.

Ma töotan juhtumisi sellises majanduses, mis autasustab medaliga neid, kes lahinguväljal inimeste elusid päästavad, tänab suurepäraseid õpetajaid tänukirjadega lastevanematelt, kuid neid, kes suudavad märgata väärtpaberite vale hinda, tänatakse summadega, mis ulatuvad miljarditesse.

Warren Buffett

Täna kuulamast!

Mari-Liis Kukk
Analüütik

Mari-Liis.Kukk@Lhv.ee